

11 בפברואר 2025

לכבוד
תנ"צ אלעזר כהנא
היועץ המשפטי של משטרת ישראל

באמצעות הדוא"ל + אישור מסירת

מכובדנו,

הנדון: פגיעה חמורה בחופש העיתונות על ידי משטרת ישראל

סימוכין: מכתבנו למשטרת ישראל מיום 9.2.2025; מכתבנו ליועצת המשפטית לממשלה מיום 22.1.2025, המצ"ב

בשם מרשנו, **ארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל**, הרינו מתכבדים לפנות אליך בהתייחס לנדון, בדחיפות, וזאת נוכח הפגיעה הקשה ביותר בערכים ובאינטרסים ציבוריים וזאת נוכח התנהלות משטרת ישראל (מחוז ירושלים – מרחב דוד) (להלן: "**מרחב דוד**"), ונוכח האפקט המצנן לצד פגיעה עקבית בחופש העיתונות, הכל כדלקמן:

1. ארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל, מייצג את רוב העוסקים במקצוע העיתונות בארץ, בכל כלי התקשורת - הממוסדת והעצמאית - בכל המקצועות, עיתונאים שכירים ופריילנסרים כאחד. ארגון העיתונאים הוא הארגון היציג של עיתונאים ברוב כלי התקשורת, וככזה עוסק בנושאים של תעסוקה, ובמקביל הארגון פועל במגוון זירות למען חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת.

2. בהתאם למידע שהגיע למרשנו, וכעולה גם ממכתבנו שבסימוכין, המצ"ב למכתבנו, בימים ובשבועות האחרונים, אירעו מספר מקרים אשר בהם פעלו גורמים במשטרת ישראל (משטרת ירושלים – מרחב דוד) (להלן: "**מרחב דוד**") לפגיעה בעיתונאים במסגרת מילוי תפקידם תוך הרחקת ממקומות סיקור או מניעת כניסת למקומות סיקור ותוך זימונם של העיתונאים שלא כדין לחקירת משטרה:

עיתונאים זומנו לחקירה במרחב דוד על רקע עבודתם העיתונאית שלא בהתאם לנוהל משטרת ישראל (נוהל זימון עיתונאי לחקירה ועריכת חיפוש, מספר 300.01.227) ובתוך כך, ללא אישור ר' אח"מ, כפי שנדרש בנוהל כאמור (להלן: "נוהל זימון עיתונאי לחקירה וחיפוש").

בנוסף, ובהמשך לחקירתם כאמור, מרחב דוד קיבל החלטות על הרחקת עיתונאים מאזור הר הבית בניגוד לנוהל משטרת ישראל (נוהל הסדרת התנהלות משטרת ישראל מול גורמי תקשורת באירועים מבצעיים, מספר 221.110.04) (להלן: "נוהל הסדרת התנהלות מ"י מול גורמי תקשורת").

בנוסף עולה כי מרחב דוד מפר בכוונת מכוון את הנהלים כאמור על-ידי כך שהוא מסב בצורה מלאכותית את חקירת העיתונאים ל"שימוע" כמסלול פסול להפרת נהלי משטרת ישראל וחובת קבלת אישור ר' אח"מ. לא בכדי, כשהעיתונאים מזומנים, בין אם בעל פה ובין אם בכתב, נמסר להם כי הם מזומנים לחקירה, כפי שמרחב דוד רואה גם את הנושא בפועל.

3. בהקשר זה יובהר, בבחינת למעלה מן הדרוש, כי כל מצב בו העיתונאי נדרש להשיב לשאלותיה של משטרת ישראל על רקע עבודתו העיתונאית אזי מדובר בעניין המסור לאישורו של ר' אח"מ, בין אם מדובר בחקירה, עדות או "שימוע" כאמור, וכל התנהלות אחרת משמעותה ניסיון פסול מצד מרחב דוד להפר את נוהל משטרת ישראל בעניין ולהביא לפגיעה בתכלית נוהלי משטרת ישראל תוך פגיעה בחופש העיתונות וריקון כלליה של משטרת ישראל עצמה מתוכן.
4. מיותר לציין כי גם אם השימוע אינו "טריק", הרי שהוא בכל מקרה בעל אופי חקירתי/עדות ובהקשר זה יש לראות בו כחקירה/עדות וככזה הנכנס בגדרי נוהלי משטרת ישראל בהתייחס לעיתונאים כאמור.
5. בנוסף, ובהתאם למידע שהגיע אלינו עולה כי ב-"שימועים" העיתונאים נשאלים ומוזהרים על רקע עבודתם העיתונאית.
6. עוד מרשנו יוסיף כי בהתאם למידע המונח בפניו לא מדובר על מקרה בודד או חריג לכלל והתמונה שמצטיירת מראה כי מדובר במדיניות פסולה מצד מרחב דוד בנוגע להצרת צעדיהם של עיתונאים המבקשים לבצע את מלאכתם נאמנה, מה שמביא הן לפגיעה בחופש העיתונות של העיתונאי עצמו ושל הציבור והן לפגיעה בחופש העיסוק של העיתונאי – בפרנסתו, בדרך של הרחקתו מסיקור זירת אירוע.
7. **מדובר בהתנהלות חמורה של הצרת עיתונאים תוך פגיעה ביכולת הסיקור של העיתונאים – מילוי תפקידם הציבורי – ללא כל הצדקה תוך פגיעה בחופש העיתונות ודיווח עיתונאי של נושא מורכב שנמצא בליבת החדשות בארץ ובעולם והתעניינות ציבורית נרחבת וכן, פגיעה בחופש העיסוק של העיתונאים ובתוך כך, פגיעה בפרנסתם, בדרך של הדחתם שלא כדין מזירת סיקור, מה שעלול גם להביא לאובדן מקום עבודתם.**
8. בהקשר זה, גם לא למותר יהא לציין, כי מקצוע העיתונות, מקצועם של העיתונאים המיוצגים על ידי מרשנו, הוא מקצוע מיוחד,¹ בבסיס מקצוע העיתונאות עומד עקרון היסוד של חופש הביטוי וחופש העיתונות. לעיתונות, הכתובה והמשודרת, תפקיד מרכזי וחשוב במשטר דמוקרטי, הן בביקורת על רשויות השלטון והן במתן במה למגוון דעות רחב בציבור. העיתונאי פועל במסגרת מקצועית (פרופסיונאלית) מוגדרת היטב, הקובעת כללים להתנהלותו ומטילה עליו חובות ומגבלות, מכוח תפקידו. לצד חובותיו וזכויותיו של העיתונאי כעובד, מוטלות על העיתונאי חובות ייחודיות הנובעות ממקצועו. העיתונאי כפוף לתקנון האתיקה המקצועית של העיתונות, המטיל עליו חובות רבים וביניהן יושר והגינות; לא להימנע מלפרסם מידע שקיים עניין ציבורי בפרסומו בשל לחצים (פוליטיים, כלכליים ואחרים, לרבות חרס או איום בחרס מודעות); אובייקטיביות; הימנעות ממצב של חשש לניגוד עניינים ועוד.
9. עוד יצוין, בבחינת למעלה מן הדרוש, כי חופש הביטוי הוכר בישראל זה מכבר כזכות יסוד חוקתית, שמקורה בכבוד האדם.² בבג"ץ קול העם הוכרה החשיבות בחופש העיתונות בהקשר ישיר לדמוקרטיה ולשלטון החוק כאינטרסים ציבוריים.³ חופש העיתונות, מהווה

¹ עסק (ארצי) 59352-10-13 ידיעות אינטרנט בע"מ (שותפות רשומה) נ' ארגון העיתונאים בישראל, 21.8.2014.

² בג"ץ 5239/11 אבנרי נ' הכנסת, סעיף 4 לפסק דינו של השופט עמית, 15.4.2015. ההפניה היא לדברי השופט מצא בע"א 4463/94 אבי חנניה גולן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד (4) 136, 153 (1996). ברק מדינה דיני זכויות האדם בישראל (2016), פרק 3: חופש הביטוי, בעמ' 431; עמ' 475: מסירת מידע שלא כדין וחובת עיתונאים לחשוף מקורות מידע; עמ' 478: חיסיון עיתונאי.

³ בג"ץ 73/53 חברת "קול העם" נ' שר הפנים, פ"ד ז 871 (1953) (להלן: "בג"ץ קול העם").

חלק מחופש הביטוי⁴ ומזכות הציבור לדעת⁵. עיתונות חופשית היא תנאי הכרחי לדמוקרטיה⁶.

10. ודוק:

(1) מרחב דוד אינו רשאי לזמן עיתונאי לחקירה/שימוע על רקע עבודתו העיתונאית אלא באישור ר' אח"מ⁷, בין היתר, בשים לב לתכלית חופש העיתונות⁸;

(2) מרחב דוד גם אינו רשאי להדיר עיתונאי מזירת סיקור אלא באישור קצין בדרגון תת ניצב ורק במקרים חריגים כמו חשש לחיי אדם, וזאת בשים לב לחופש העיתונות ובכלל זה, הזכות לסקר אירועים במרחב הציבורי, המאפשרים את מימוש חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת⁹;

(3) ככל שמרחב דוד בעמדה שיש צורך בזימון עיתונאי לחקירה/עדות/שימוע אזי עליו לפעול בהתאם לנוהלי משטרת ישראל ובכלל זה בענייננו, אישור ר' אח"מ.

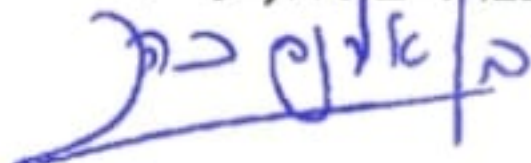
11. בנסיבות אלה, מתבקשת התערבותך הדחופה בהתייחס לתמונה העולה מן האמור ובתוך כך, להנחות את מרחב דוד לפעול בהתאם לנוהלי משטרת ישראל ותכליתם לרבות בהתייחס ל"שימוע" ובהתאמה, קבלת אישור מראש של ר' אח"מ בטרם זימון עיתונאי לשימוע/חקירה/עדות.

12. לצד האמור, מבוקש כי תפעל לביטולם של צווי הרחקה שיצאו עד כה לעיתונאים שלא כדין, כאשר למרשנו ידוע על ארבעה מקרים¹⁰, ולא לאפשר צעדים פסולים ובלתי מידתיים שמשמעותם פגיעה בחופש העיתונות של הציבור בישראל ובחופש העיסוק של העיתונאים.

13. אין באמור במכתב זה או במה שלא נאמר בו כדי למצות את זכויות מרשנו או זכויות העיתונאים נשוא מכתבנו.

בכבוד רב ובברכה,

אמיר בשה, עו"ד

העתק:

רב ניצב דני לוי, המפכ"ל

גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה

ניצב בועז בלט, ר' אגף חקירות ומודיעין - משטרת ישראל

ניצב אמיר ארזני, מפקד מחוז ירושלים - משטרת ישראל

תת ניצב אסי אהרונ, ר' חטיבת דוברות - משטרת ישראל

אלירן חיאט, יו"ר ארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל

מיכל גרא מרגליות, מנכ"ל ארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל

ענת סרגוסטי, אחראית חופש עיתונות בארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל

ניר גונטז', רכז מקצועי למניעת אלימות נגד עיתונאים, ארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל

⁴ חופש הביטוי "ניצב בראש החירויות שעליהן מבוססת הדמוקרטיה" (רע"א 3007/02 יצחק נ' מוזס, פ"ד נו(6) 592, 598 (1998)); הוא מהווה "זכות עילאית" (בג"ץ קול העם, עמ' 878); הוא נתפס כנשמת אפה של הדמוקרטיה ו"ציפור נפשה" (ע"פ 255/68 מדינת ישראל נ' בן משה, פ"ד כב(2) 427, 435 (1968)).

⁵ ר' למשל: ע"מ 6013/04 מדינת ישראל, משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פ"ד ס(4) 60, 75 (2006); בג"ץ 243/62 אולפני הסרטה בישראל בע"מ נ' גרי, פ"ד טז 2407, 2415, 2426 (1962); ר' עוד: משה נגבי חופש העיתונאי וחופש העיתונות בישראל: דיני תקשורת ואתיקה עיתונאית (2011); דנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך, סעיפים 52-54 לפסק דינו של הנשיא (כתוארו אז) גרוניס, 18.9.2014; רע"פ 761/12 מדינת ישראל נ' מקור ראשון (המאוחד) הצופה בע"מ ואח', סעיפים עב-עד. 29.11.2012.

⁶ דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות ואח' נ' קראוס ואח', פ"ד נב(3) 1, 53 (1998).

⁷ נוהל זימון עיתונאי לחקירה ועריכת חיפוש, סעיף 1(ג).

⁸ נוהל זימון עיתונאי לחקירה ועריכת חיפוש, סעיף 1(א).

⁹ נוהל הסדרת התנהלות מ"י אל מול גורמי תקשורת, סעיף 05(1).